

УДК 78.079(477.83-25)«20»
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/43-2-12>

Юлія ОМЕТЮХ,

orcid.org/0000-0003-1371-9551

*аспірант кафедри методики музичного виховання і диригування
Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) yuliya.ometyuh@gmail.com*

МУЗИЧНО-МИСТЕЦЬКІ ФЕСТИВАЛІ ЛЬВОВА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ: СТРУКТУРНО-СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ

У статті охарактеризовано панораму музичного фестивального руху (різновидів музично-мистецьких фестивалів) на прикладі окремого міста в сучасності. Методологія дослідження спирається на системно-аналітичний і компаративний методи. Структурно-системний аналіз дослідження полягає в спробі комплексної структуризації локального музично-фестивального руху на підставі базових характеристик мистецьких подій. Осмислено й доведено, що фестивальний рух у масштабах одного міста може послугувати показовим прикладом його багатогранної структури. Його розвиненість зумовили полікультуралізм і поліконфесійність, широкі міжнародні зв'язки, наявність численних музично-освітніх осередків, розвинений туризм і багаторічний досвід фестивальної діяльності. Прихильне ставлення до фестивальних форм зумовлене переважанням можливостей репрезентації мистецьких здобутків порівняно з більш суворим і сповненим високими вимог конкурсним началом. Це надає їм більш демократичного характеру, позитивного стимулювального чинника мистецької активності. Структуру музично-фестивального життя міста можна відобразити, керуючись такими параметрами: 1) за періодичністю: періодичні й принагідні (ювілейні); 2) за масштабом представництва учасників: міські, регіональні, національні, міжнародні; 3) за віком цільової аудиторії: громадські, молодіжні, дитячі; 4) за музичним складником: комплексні, загальномузичні, спеціалізовані (вузькопрофільні); 5) за національним складником: полікультурні, національно-фольклорні, етнічні, репрезентативні; 6) за функцією музичного мистецтва: розважальні, духовні, просвітницько-тематичні, патріотичні, реконструктивні, автентичні; 7) за фаховим спрямуванням: універсальні, академічні (хорові, бандурні, гітарні, оперні); експериментальні, рок-, поп-, естрадно-джазові та рок-фестивалі.

Наведену базову структуру класифікації фестивального комплексу можна екстраполювати на його регіональний чи національний рівень, доповнивши додатковими параметрами (наприклад, ініціаторами, формами фінансування, специфікою менеджменту, маркетингу, регламентом відзнак тощо).

Ключові слова: *фестивальний рух, музично-мистецький фестиваль, просвітництво, виховання, презентація творчих досягнень.*

Juliia OMETIUKH,

orcid.org/0000-0003-1371-9551

*Graduate Student at the Department of Methods of Music Education and Conducting
Institute of Musical Arts of Drohobych State Pedagogical Ivan Franko University
(Drohobych, Lviv region, Ukraine) yuliya.ometyuh@gmail.com*

MUSIC AND ART FESTIVALS OF LVIV AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY: STRUCTURAL AND SYSTEM ANALYSIS

The article describes the panorama of the music festival movement (varieties of music and art festivals) on the example of a separate city today. The research methodology is based on system-analytical and comparative methods. Structural and systematic analysis of the study is an attempt to comprehensively structure the local music and festival movement on the basis of the basic characteristics of artistic events. It is understood and proved that the festival movement on the scale of one city can serve as an illustrative example of its multifaceted structure. Its development was conditioned by multiculturalism and polyconfessionalism, wide international connections, the presence of numerous music and educational centers, developed tourism and many years of experience in festival activities. The favorable attitude to the festival forms is due to the predominance of the possibilities of representation of artistic achievements in comparison with the more strict and full of high demands competitive beginning. This gives them a more democratic character, a positive stimulus for artistic activity. The structure of the music and festival life of the city can be displayed based on the following parameters: 1. by frequency: periodic and occasional (anniversary); 2. by the scale of representation of participants: city, regional, national, international; 3. by age of the target audience: public, youth, children; 4. by musical component: complex, general music, specialized (narrow profile); 5. by national component: multicultural, national-folklore, ethnic, representative; 6. by function of musical art: entertaining, spiritual, educational-thematic, patriotic, reconstructive, authentic; 7. in the professional field: universal, academic (choral, bandura, guitar, opera); experimental, rock, pop, pop-jazz and rock festivals. The given basic structure of classification of a festival complex can be extrapolated to its regional or national level, having supplemented with additional parameters (for example, initiators, forms of financing, specifics of management, marketing, regulations of awards, etc.).

Key words: *festival movement, music and art festival, education, upbringing, presentation of creative achievements.*

Постановка проблеми. У культурному житті суспільства нашого часу фестивальний рух займає доволі значиме місце. Причинами цього є демократичність, відкритість і багатоаспектність цього явища. Численні різновиди фестивалів об'єднує масовість, видовищність і презентативність досягнень майстерності в різних галузях. Відповідно, найстарішу музично-мистецьку групу фестивалів характеризує представлення досягнень колективної та індивідуальної творчості в різних сферах цієї культурно-мистецької діяльності. Згідно з енциклопедичною дефініцією, музично-мистецький фестиваль є «циклом концертів і вистав, об'єднаних спільною програмою, що відбуваються в особливо урочистих обставинах. Їх тривалість коливається від кількох днів до півроку, зміст також є різноманітним: монографічні присвячуються музиці певного композитора, тематичні – певному жанру, епосі чи стилістичному напрямку, виконавчої майстерності та ін. Влаштовуються зазвичай у містах, що славляться музичними традиціями, або пов'язані з життям і діяльністю великих музикантів» (Фестиваль, 1940: 732).

Зі здобуттям незалежності перед країною, діячами культури, духовенством, громадськими активістами постали нові завдання та виклики щодо піднесення духовного розвитку й морально-культурного рівня населення. З усією гостротою окреслилися потреби усвідомлення національної самоідентичності, сприяння збереженню культурної спадщини й народної творчості, прищеплення підростаючому поколінню любові до національного мистецтва, української пісні.

Розглядаючи історіографію музично-фестивального руху в Україні серед найбільш ранніх з усталених у 1990-х роках, варто відзначити такі: фестиваль української музики «КиївМузикФест», «Два дні й дві ночі нової музики» (2Д2Н, Одеса), міжнародний фестиваль музичного мистецтва «Віртуози» та міжнародний фестиваль сучасної музики «Контрасти» (Львів), всеукраїнський молодіжний фестиваль сучасної пісні й популярної музики «Червона рута» (Чернівці), «Юність», «Джаз на Дніпрі», (Дніпро), всеукраїнський фестиваль «Нівроку» (Тернопіль), рок-фестиваль «Тарас Бульба» (Дубно). Справжній розквіт музично-фестивального руху припадає на 2005–2015 рр., коли започатковано «БарРокКо» (Бар, Вінницької області), «Ше.Fest» (с. Моринці, Звенигородського, району Черкаської області), «Млиноманія» (с. Сокілець, Тульчинського району, Вінницької області), «Таврійські ігри» (Каховка), «Шешори» (с. Шешори, Івано-Франківщина), Міжнародний дитячий музичний фес-

тиваль «Квітка миру», «ФранкоФест» (с. Нагуєвичі) та масштабні групи львівських і київських мистецьких подій: «ЯвірФест» (Львів), Міжнародний фольклорний фестиваль «Етновир» (Львів), «Stare Misto» (Львів), Міжнародний фестиваль середньовічної культури «Львів Стародавній», «Західфест» (с. Родатичі, Городецького району, Львівської області), «Музична Трибуна Київської Молоді» (Київ), «Країна Мрій» (Київ), «Кобзарська Трійця» (Київ), «Рок'N'Січ» (Київ), «Під Покровом Тризуба» (Боярка, Київської області), «Рок-екзистенція» (Київ), «Ukrabilly bang!» (Київ), «SEVAMA-фест» (Київ) тощо.

Аналіз досліджень. Численність і різноманітність тематики, цільової аудиторії, маркетингу, стилістики й форматів фестивалів зумовлює потребу наукового осмислення їх ролі в суспільному житті, цілей, завдань, здобутків тощо. Глобальним осмисленням окремих аспектів мистецького фестивального руху в Україні вирізняються праці Ірини Бермес (2015), К. Давидовського (2011), Михайла Шведа (2010), Ірини Сікорської (2003). Зокрема, у праці І. Бермес на підставі «Положень» про музичні фестивалі розглянуто питання їх організації в Україні, визначено головні елементи та принципи проведення цих культурних акцій, виокремлено завдання організаційного комітету: «Сьогодні фести – це не тільки форма організації музичного життя, яскраві культурні події, це й потужний інструмент для поширення різних видів виконавського мистецтва, які сприяють піднесенню національної музичної культури. Рівень організації та проведення фестивальних заходів впливає на їх популярність як серед учасників форумів, так і слухачів» (Бермес, 2015: 150).

Спеціальні групи фестивалів (фестивалів академічної, джазової, молодіжної музики), а також регіональний аспект фестивального руху розглядаються Сергієм Виткаловим (2016), Оленою Зінкевич (2004). Так, наприклад, у статті «Музика говорить мовою нашого часу» О. Зінкевич порівнює два фестивалі сучасного академічного мистецтва з доволі довгою історією: «Київ Музик Фест» (Київ) і «Два дні і дві ночі» (Одеса).

В окремі проблеми наукового дослідження виокремлено засоби та цілі функціонування фестивалю, аналіз маркетингових технологій і методик у фестивальному проекті (Меншиков, 2004), формування світогляду та професійних якостей майбутніх педагогів (Черкасов, 2021). У деяких із них здійснено спроби їх класифікації в найбільш загальних рисах на національному та регіональному рівнях. Натомість характеристика фестивальної діяльності в масштабах міста ще не

здійснювалася, а багатство її різновидів не вичерпується наявними параметрами класифікації.

Мета статті – охарактеризувати панораму музичного фестивального руху (різновидів музично-мистецьких фестивалів) на прикладі окремого міста в сучасності. Спроба системно-структурного аналізу полягає в комплексній структуризації локального музично-фестивального руху на підставі базових характеристик мистецьких подій.

Виклад основного матеріалу. Вибір Львова як об'єкта дослідження мистецько-музичного життя є не випадковим. За тяглістю фестивальних традицій, їх багатством, масштабом і численністю він в Україні поступається лише Києву. Будучи містом з потужними традиціями академічного виконавства, поліконфесійним і полікультурним осередком, а також значним туристичним центром, Львів став локацією численних фестивальних акцій, серед яких музичним відводиться лєвова частка.

Одним із найстаріших музичних фестивалів міста є Міжнародний фестиваль музичного мистецтва «Віртуози», завданням якого є популяризація академічної музичної культури різних епох, жанрів і стилів. Він триває майже місяць (травень-червень), здебільшого на філармонійній сцені. Цього року відбувся ювілейний, сороковий, фестиваль, який поєднав вшанування Л. ван Бетховена та М. Скорика. Бетховенські опуси звучали програмах концертів «Класична Романтика» (28 травня), «Вогонь у темряві» (29 травня), а композиції Мирослава Скорика – у творчих вечорах «Вічна пам'ять» (1 червня), «Станкович & Скорик & Сильвестров» (2 червня), «Музика світла» (4 червня) та в концерті-закритті фестивалю – «Vitaе & Mortis» (6 червня). Також у програмі фестивалю були концерти, у яких імена і твори солінізантів фігурували поряд: «Бетховен & Скорик» (3 червня) та «In Memoriam & Мелодія» (6 червня).

Цей же напрям репрезентує Міжнародний фестиваль музики Маттіаса Кендлінгера у Львові (цього року відбувся в Національній філармонії 11 і 16 липня). В основі його програм – виступи австрійсько-українського симфонічного оркестру K & K Philharmoniker, співзасновник K & K Балету й Українського національного хору міста Львова (заснував та очолив) – диригент, композитор та ініціатор проекту Маттіас Георг Кендлінгер. Оркестр під його керівництвом понад двадцять років успішно виступає на міжнародному рівні й випустив уже понад 20 альбомів із записом концертних живих виступів.

Міжнародний Фестиваль Сучасної Музики «Контрасти» (у жовтні 2021 року відбувся двад-

цять сьомий раз) ініціює Львівська національна філармонія імені Мирослава Скорика. У його програмах фігурують твори новітньої симфонічної, хорової, камерної та електронної музики, зокрема в цьогорічному фестивалі вони представляли доробок митців з України (Мирослава Скорика, Михайла Шведа, Ганни Гаврилець, Олександра Козаренка, Богдана Селіна, Олександра Щецинського, Богдани Фроляк), Чехії, Угорщини, Австрії, Німеччини, Швеції, Латвії, Іспанії, Ірландії, Польщі, Швейцарії, Франції, США. Представницьким був і склад виконавців: окрім українських музикантів, сучасне академічне й експериментальне музичне мистецтво представляли інструменталісти та диригенти з Японії, Швейцарії, Польщі й Німеччини. Родзинкою фестивальних пругам традиційно є світові та національні першовиконання, ювілейні вшанування митців і презентація новітніх форм концертних програм. Так, цьогоріч прем'єрами були оркестрові твори Германа фон Гленка, Ганса Шойбле, Германа Гьотца, партитури яких було віднайдено в нововідкритому музичному відділі Цюрихської бібліотеки та проекту «Скорик-Мусоргський» у рамках вшанування патрона Львівської національної філармонії. Нетрадиційними презентаціями творів стали кілька камерних концертів у «Ніч Контрастів» та аудіовізуальний перформанс біля пам'ятника Францу Ксаверу Моцарту.

До яскравих фестивальних подій академічної музики варто віднести також Міжнародний фестиваль оперного мистецтва імені Соломії Крушельницької (XVII фестиваль відбувся 13–18 листопада 2018 року у Львівській національній опері), у якому беруть участь національні театри України, Польщі, видатні солісти опери й артисти Австрії, Болгарії, Іспанії, Японії. У контексті фестивалю було проведено виставку «OPERA ART»: Євген Лисик та учні, Тадей і Михайло Риндзаки, лекції та презентації видань.

«Фестиваль давньої музики» у Львові представляє напрям історично інформованого виконавства, де подаються твори давніх епох на автентичних інструментах (чи їх копіях) і зі збереженням відповідних манер виконання. Засновником фестивалю у 2003 році був відомий львівський музикознавець Роман Стельмашук. Протягом минулих років завдяки його музичним контактам, а також контактам С. Тихоненка фестиваль відвідали виконавці-автентики зі Швеції, Швейцарії, Німеччини, Великої Британії, Нідерландів, Чилі, США, Угорщини, Чехії, Словаччини, Польщі, Росії, Білорусі, України. Особливістю фестивальних програм є їх формування навколо дослідження

музичних традицій регіону. Зокрема, тематикою програм були: «Львів-750» (2006), «3 часів Речі Посполитої» (2008), «3 часів Гетьманщини» (2009), «Музичний Львів і спадщина Габсбургів» (2010), «Слідами Львівської лютневої табулятури» (2011), «Похвала Музиці або Львівська Цециліада 2012» (2012), «3-над берегів Дунаю» (2014) тощо. Цьогорічний фестиваль, присвячений музиці барокової доби (16–17 та 23–24 жовтня), відбувся у вісімнадцятий раз.

Фольклорні й етнофестивалі в полікультурному місті мають вагоме представництво. Однією з найбільших подій є Міжнародний фестиваль фольклору «Етновир», який відбувається в межах святкувань Дня Незалежності України під егідою Міжнародної ради Організацій фестивалів фольклору і традиційних мистецтв. Він проводиться на відкритих площадках і включає конкурс оркестрів, етнофешн, кухню народів світу, марш-паради.

Свідченням поваги до мультикультуралізму музичного середовища регіону є проведення комплексних і спеціалізованих етнофестивалів.

Зокрема, уже традиційним є проведення Міжнародного фестивалю єврейської музики – «LVIVKLEZFEST» (від 2009 рік). Його започатковано за ініціативою ВСБФ «ХЕСЕД-АР'Є», за підтримки Американського єврейського об'єднаного розподільчого комітету «Джойнт» і компанії «Холдинг емоцій». Він розгортає свою концертно-театралізовану діяльність у поєднанні з народними ремеслами і кухнею на відкритих майданчиках міста за участю зірок єврейської музики з України, Росії, Молдови, Польщі, Австрії, Німеччини, Франції, Великобританії, Швеції, Ізраїлю, США. Дійства доповнюються концертами канторської музики, лекціями, семінарами, кінопоказами, виставками, дитячими розвагами, молодіжними квестами тощо.

Нову особливу тематику задала фестивальному рухові політична ситуація. У 2015 році було проведено перший в Україні спільний Фестиваль вимушених переселенців та львів'ян. Метою заходу був обмін культурним досвідом і боротьба зі стереотипами про переселенців. У ньому взяли участь вихідці з окупованої частини Донбасу та Криму, виконувався джаз і фолк, окрім цього, ставилися вистави, велися публічні дискусії та обговорення.

Щорічною подією став Міжнародний фестиваль «Французька весна», який націлений на знайомство з музичними творами французьких авторів різних трямків і перегляд допрем'єрних показів культових французьких стрічок. У Львові гостями цьогорічного 20-денного фестивалю стали Ірена Карпа, Оксана Муха, Павло Табаков,

Давід і Стефан Фоенкіноси, Луї-Сіріль Требюше, Поль Гоглер та інші.

Традиційним для Львова став також Міжнародний фестиваль, присвячений постаті польського піаніста, композитора, політичного та суспільного діяча Ігнація Яна Падеревського, пов'язаного з нашим містом важливим подіями творчого життя. Він включає симфонічні, камерні й сольні концерти виконавців з України, Польщі, Німеччини, Швейцарії, театральні вистави, покази фільмів, зустрічі з легендами музики та вручення почесної відзнаки «Paderewski».

Від 2011 року у Львові проводиться міжнародний джазовий фестиваль «Leopolis Jazz Fest» (що до 2017 року іменувався «Alfa Jazz Fest»), який входить до переліку найбільших джазових фестивалів у Європі, унесений до переліку найкращих фестивалів Європи. Крім концертних виступів видатних виконавців включає джем-сейшени, майстер-класи й автограф-сесії світових зірок джазу. На гала-концерті фестивалю у Львові відбувається вручення Міжнародної музичної премії «Leopolis Jazz Music Awards» ім. Едді Рознера.

У Львові як у важливому осередку хорового мистецтва та професійного плекання співаків і хорових диригентів велика увага приділяється хоровим фестивалям. Їх метою є популяризація жанру хорової музики, усебічне сприяння розвитку хорового виконавства в Україні, сприяння налагодженню контактів між хоровими колективами.

Дитячі хорові фестивалі, окрім загальних цілей, обов'язково містять просвітницький складник. Так, наприклад XV Всеукраїнський хоровий фестиваль «Жайвір скликає друзів» ставить завдання залучення дітей і молоді до вивчення, розуміння та вшанування хорової спадщини українських (Микола Колесса, Філарет Колесса, Микола Леонтович, Анатоль Кос-Анатольський, Станіслав Людкевич тощо) і зарубіжних композиторів, хорових диригентів, громадських діячів хорової культури. Його організовує Народний художній колектив України – камерний хор «Жайвір» у співпраці з Департаментом з питань культури, національностей та релігій ЛОДА, Громадським об'єднанням «Разом» і Центром творчості дітей та юнацтва Галичини м. Львова. Фестиваль орієнтований на найширший спектр учасників: хорові колективи спеціалізованих музичних закладів (спеціалізовані музичні школи, школи мистецтв, музичні школи, музичні ліцеї, коледжі, музичні факультети вищих педагогічних навчальних закладів, музичних вищих навчальних закладів, хори загальноосвітніх шкіл і позашкільних навчальних закладів), дитячі та молодіжні хорові колективи м. Львова,

області, інших регіонів України, української діаспори й хорові колективи з інших країн. У контексті перебігу фестивалю, окрім концертів, відбуваються тематичні лекції, майстер-класи, презентації методичних і репертуарних видань. Умови карантинних обмежень змусили до пошуку варіативних форм участі. Зокрема, цьогорічний XV дистанційний Всеукраїнський он-лайн фестиваль хорового мистецтва «Жайвір скликає друзів» відбувся 12–13 червня 2021 року. У день Європи він поставив завданням спільне виконання «Оди до радості» із симфонії № 9 Л. Бетховена.

Щорічний відкритий дитячо-юнацький хоровий фестиваль «Співаймо канон», окрім наведеного вище переліку завдань, має на меті підвищення виконавського рівня дитячих колективів і заохочення до багатоголосого співу у формі канону. Фестивальні програми передбачають обов'язкову наявність у програмі композицію у формі канону, виконання спільних конкурсних творів і проведення навчального семінару для керівників хорових колективів Родзинкою XII фестивалю (проводився 18–21 листопада 2021 року) був зведений віртуальний хор учасників з виконанням спеціально написаних творів Л. Горової «Пісня наша дзвенить» та М. Дацка на вірш Лесі Українки «Хотіла б я піснею стати». Кожен із фестивалів присвячено обраній провідній темі (пам'яті І. Білозіра, ювілеям Б. Фільц, Т. Шевченка, А. Шептицького, Лесі Українки та іншим). На підставі фестивальних матеріалів видано методичний посібник «55 творів для дитячого хору, написаних у формі канону», «Методичний збірник хорових творів для дитячого хору», збірник Юрія Антківа «Сольфеджіо (на основі українських народних пісень)», підготовлено відеоальманахи VI, VII, VIII та IX фестивалів.

На теренах Західної України церква займала вагоме місце у збереженні, відродженні та популяризації української спадщини, традицій, обрядів підтримувала, стимулювала й популяризувала українську пісню, у тому числі календарно-обрядові пісні.

Таким, зокрема, є щорічний всеукраїнський різдвяний хоровий фестиваль «Велика коляда» у Храмі Пресвятої Євхаристії (колишній Домініканський костел) під патронатом Львівської міської ради. Ідейним натхненником фестивалю був настоятель храму Пресвятої Євхаристії й голова патріаршої комісії у справах молоді УГКЦ о. Йосиф Мілян (зараз – єпископ-помічник Київської архієпархії УГКЦ). Цей фестиваль за роки проведення набув статусу всеукраїнського й відбувається щороку з 2000 року. Проходить у Львові у Храмі Пресвятої Євхаристії, традиційно розпочинаючись із 7 січня аж по 25 січня, і завершу-

ється двома гала-концертами (дитячих і дорослих колективів). Репертуар учасників від церковних хорів далеких міст і сіл до професійних колективів становлять традиційні колядки, їх сучасні обробки й аранжування, академічні музичні твори на різдвяну тематику.

Далеко неповний перелік хорових фестивалів доповнюють Регіональний хоровий фестиваль «Хваліте Господа з небес», Всеукраїнський фестиваль хорового співу та інструментальної музики «Галицькі Самоцвіти», Міжнародний хоровий фестиваль «Львівські зустрічі».

Значно менш численними, проте дуже продуктивними є фестивалі, безпосередньо пов'язані з літургійною практикою. Від 2005 року на базі Храму Преображення Господа нашого Ісуса Христа щорічно проводиться фестиваль духовної хорової музики «Великодні дзвони». Він ініційований парохом Храму Преображення ГНІХ о. Ярославом Чухнієм, керівничкою парафіяльного хору «Родина» Ярославою Крилошанською та хормейстеркою Зоряною Степанишин. Його учасниками є хорові церковні і світські колективи різних українських християнських конфесій Львівщини (УГКЦ, УАПЦ, УПЦ КП), а також хор Вірменської церкви у Львові.

Таким у подальшому став і Фестиваль Давнього Церковного Співу «Під Покровом» (проводився 13–15 жовтня 2017 року) у храмах і монастирях Львова, Львівській національній музичній академії ім. М. В. Лисенка й у Національному музеї ім. Андрея Шептицького. Організатори прагнули донести до широкого загалу Церкви багату літургійно-музичну традицію давньої української богослужбової культури. Програма фестивалю включала також відкриті лекції, святкову програму богослужінь, концерти й майстер-класи з давнього церковного співу.

У Львові з 10 до 14 січня 2020 року вдруге проводився Фестиваль традиційного церковного співу «Днесь рождається від Діви», який організовує львівський літургійний центр «Передання» з благословення високопреосвященного владика Ігоря Возняка, митрополита Львівського (УГКЦ). Його учасниками є хорові колективи, співочі групи й окремі співці-протопсалти з християнських церков. Окрім виступів у храмах і монастирях міста, він включає відкриті лекції, наукові заходи, святкові богослужіння, майстер-класи з традиційного церковного співу, діалогічні майданчики. Такими торік, зокрема, були хор вірменського собору та собору св. Юра, хорова капела «Дударик», камерний хор «Київ», театральний центр Наталки Половинки «Слово і голос», церковний хор з Торонто,

який презентував традиційні й авторські колядки, написані канадськими композиторами українського походження. «Головна мета заходу – доносити до широкого загалу церкви і поціновувачів літургійного мистецтва багату спадщину вітчизняної літургійної культури, відкривати свіжий погляд на передання, як на універсальний світоглядний феномен» (Шиян, 2020).

Не менш різнопланово представлено фестивалі інструментальної музики, серед яких є академічні, експериментальні, дитячі.

У Львові 15–19 вересня 2021 року відбувся єдиний в Україні фестиваль сучасної бандури – «Lviv Bandur Fest 2021», який експонував виконання на бандурі творів у стилях джаз, соул, фолк ф'южн, електронна музика, етно, авторська пісня, актуальні експерименти, окрім цього, у її супроводі звучали старовинні пісні й відомі світові хіти. Окрім хедлайнерів експериментального бандурного виконавства (Марина Круть, B&B Project, TROYE ZILLIA, Тріо Романа Гриньківа, KoloYolo тощо), фестиваль включав майстер-класи від виконавців і круглий стіл бізнес-партнерів.

У 2017 році започатковано щорічний Всеукраїнський фестиваль класичної гітари «Guitar Vik», заснований у пам'ять провідної діячки львівського гітарного виконавства й педагогіки Вікторії Сидоренко. Концертні події в фестивалі доповнюють концерти, майстер-класи, семінари-дискусії та творчі зустрічі з визначними виконавцями України та зарубіжжя.

Окрему групу творять дитячі фестивалі. Їх завдання – підтримати прагнення дітей до музикування, продемонструвати здобутки осередків дитячо-юнацької творчості, які поєднуються з просвітницькими, патріотично-виховними, навчальними, тематичними вимогами. Міжнародний дитячий фестиваль «У колі друзів», ініційований Центром дитячої творчості «Веселка», відбувається до святкування Дня Матері за участю ансамблів народних інструментів, бандуристів, сопілкарів, фольклорних, а також хореографічних, вокальних ансамблів.

Музичний складник (солісти-вокалісти; оркестри й інструментальні ансамблі, вокальні, вокально-інструментальні та вокально-хорові ансамблі) є важливим компонентом програми комплексного патріотичного Фестивалю «Сурми Звитяги», який має на меті привертання уваги до мистецьких творів, присвячених образам національної героїки, а також до представлення авторських композицій.

Особливим фестивалем культурно-історичної реконструкції є локальний Патріотичний фести-

валь «Лента за лентою». Музичний компонент (пісні визвольної боротьби) в ньому є складником показових театралізованих змагань, історичних квестів, різних розважально-спортивних баглів, поетичних читань та історичних лекцій.

Серед дитячих фестивалів варто звернути увагу на обласний фестиваль «Мрії збуваються!» для дітей з особливими освітніми проблемами, організатором якого став Навчально-реабілітаційний центр «Мрія». Участь у ньому беруть представники спеціальних шкіл-інтернатів і навчально-реабілітаційних центрів, а це є важливим кроком у бік інклюзивної мистецької самореалізації й виховання.

Висновки. Фестивальний рух у масштабах одного міста може послугувати показовим прикладом його багатогранної структури. Його розвиненість зумовили полікультуралізм і поліконфесійність, широкі міжнародні зв'язки, наявність численних музично-освітніх осередків, розвинений туризм і багаторічний досвід фестивальної діяльності. Прихильне ставлення до фестивальних форм зумовлено переважанням можливостей репрезентації мистецьких здобутків порівняно з більш суворим і сповненим високих вимог конкурсним началом. Це надає їм більш демократичного характеру, позитивного стимулювального чинника мистецької активності. Структуру музично-фестивального життя міста можна відобразити, керуючись такими параметрами:

- 1) за періодичністю: періодичні та принагідні (ювілейні);
- 2) за масштабом представництва учасників: міські, регіональні, національні, міжнародні;
- 3) за віком цільової аудиторії: громадські, молодіжні, дитячі;
- 4) за музичним складником: комплексні, загальномузичні, спеціалізовані (вузькопрофільні);
- 5) за національним складником: полікультурні, національно-фольклорні, етнічні, репрезентативні;
- 6) за функцією музичного мистецтва: розважальні, духовні, просвітницько-тематичні, патріотичні, реконструктивні, автентичні;
- 7) за фаховим спрямуванням: універсальні, академічні (хорові, бандурні, гітарні, оперні); експериментальні, рок-, поп-, естрадно-джазові та рок-фестивалі.

Наведену базову структуру класифікації фестивального комплексу можна екстраполювати на його регіональний чи національний рівень, доповнивши додатковими параметрами (наприклад, ініціаторами, формами фінансування, специфікою менеджменту, маркетингу, часом тривання, регламентом відзнак тощо).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бермес І. Організаційні засади музичного фестивального руху в Україні. *Культурологічна думка*. Київ, 2015. № 8. С. 150–155.
2. Виткалов С. В. Фестивальний рух як культурний феномен сучасності: аналіз регіонального вектора. *Культура України*. Рівне, 2016. Вип. 52. С. 182–190.
3. Давидовський К. Ю. Соціокультурні виміри міжнародного фестивального руху: за результатами ІV міжнародного музичного фестивалю «Віртуози планети». *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури* : збірник наукових праць. Київ : Міленіум, 2011. Вип. XXVI. С. 257–265.
4. Зінкевич О. Музика говорить мовою нашого часу. *Критика*. Київ, 2004. № 7–8 (81–82). С. 30–34.
5. Клаич Д. Будущее фестивальной формулы. *Экология культуры*. Москва, 2002. № 3. С. 74–84.
6. Меньшиков А. Фестиваль как социокультурный феномен современного театрального процесса : автореф. дисс. ... канд. искусствоведения : 17.00.01. Москва, 2004. 18 с.
7. Сікорська І. Здобутки та проблеми музичного життя України 90-х рр. ХХ ст. *Матеріали до українського мистецтвознавства* : збірник наукових праць. Київ, 2003. Вип. 3. URL: <http://etno.kyiv.uar.net/vyd/matmyst/2003/N3.htm>.
8. Фестиваль. *Большая советская энциклопедия* / гл. ред. О. Ю. Шмидт. 1-е изд. Москва : Советская энциклопедия, 1940. Т. 45. 460 с. Стб. 732.
9. Хрома Г. Деякі особливості сучасних молодіжних фестивалів. *Матеріали до українського мистецтвознавства* : збірник наукових праць. Київ, 2003. Вип. 3. URL: <http://etno.kyiv.uar.net/vyd/matmyst/2003/N3/Art40.htm>.
10. Черкасов В. Ф. Формування музично-естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами фестивального руху. *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. Кіровоград, 2021. № 192. С. 26–31.
11. Швед М. Б. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики. Львів : Сполом, 2010. 440 с.
12. Шиян О. У Львові відбудеться фестиваль літургійної музики. *Zaxid.net*. 2020. 8 січня. URL: <https://zaxid.net/news/>.

REFERENCES

1. Bermes I. Orhanizatsiini zasady muzychnoho festyvalnoho rukhu v Ukraini [Organizational principles of the music festival movement in Ukraine]. *Cultural thought*. Kyiv, 2015. № 8. pp. 150–155 [in Ukrainian].
2. Vytkalov S. V. Festyvalnyi rukh yak kulturnyi fenomen suchasnosti: analiz rehionalnoho vektora [Festival movement as a cultural phenomenon of modernity: analysis of the regional vector]. *Culture of Ukraine*. Rivne, 2016. Issue. 52. pp. 182–190 [in Ukrainian].
3. Davydovskiy K. Yu. Sotsiokulturni vymiry mizhnarodnoho festyvalnoho rukhu: za rezultatamy IV mizhnarodnoho muzychnoho festyvaliu «Virtuozy planety» [Socio-cultural dimensions of the international festival movement: according to the results of the IV International Music Festival «Virtuosos of the Planet»]. *Current issues of history, theory and practice of art culture. Collection of scientific works*. Kyiv: Millennium, 2011. Issue. XXVI. pp. 257–265 [in Ukrainian].
4. Zinkevych O. Muzyka hovoryt movoiu nashoho chasu [Music speaks the language of our time]. *Critics*. Kyiv, 2004. № 7–8 (81–82). pp. 30–34 [in Ukrainian].
5. Klaych D. Budushchee festyvalnoi formuly [The future of the festival formula]. *Ecology of culture*. M., 2002. no. 3. pp. 74–84 [in Russian].
6. Menshikov A. Festival kak sotsiokulturniy fenomen sovremennogo teatralnogo protsessa [Festival as a socio-cultural phenomenon of the modern theatrical process] : author. diss. PhD art history: special: 17.00.01. M., 2004. 18 p. [in Russian].
7. Sikorska I. Zdobutky ta problemy muzychnoho zhyttia Ukrainy 90-kh rr. XX st. [Achievements and problems of musical life of Ukraine in the 90s of the XX century]. *Materials for Ukrainian art history. Collection of scientific works*. Kyiv, 2003. Issue. 3. URL: <http://etno.kyiv.uar.net/vyd/matmyst/2003/N3.htm> [in Ukrainian].
8. Festival [Festival]. *Great Soviet Encyclopedia* / Ch. ed. O. Yu. Schmidt. 1st ed. Moscow: Soviet Encyclopedia, 1940. T. 45. 460 p. S. 732 [in Russian].
9. Khroma H. Deiaki osoblyvosti suchasnykh molodizhnykh festyvaliv [Some features of modern youth festivals]. *Materials for Ukrainian art history. Collection of scientific works*. Kyiv, 2003. Issue. 3. URL: <http://etno.kyiv.uar.net/vyd/matmyst/2003/N3/Art40.htm> [in Ukrainian].
10. Cherkasov V. F. Formuvannia muzychno-estetychnoi kultury maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva zasobamy festyvalnoho rukhu [Formation of musical and aesthetic culture of future teachers of musical art by means of the festival movement]. *Proceedings. Series: Pedagogical sciences*. Kirovograd, 2021. № 192. S. 26–31 [in Ukrainian].
11. Shved M. B. Tendentsii rozvytku mizhnarodnykh festyvaliv suchasnoi muzyky [Trends in the development of international festivals of contemporary music]. Lviv: Spolom, 2010. 440 p. [in Ukrainian].
12. Shyian O. U Lvovi vidbudetsia festyval liturhiinoi muzyky [A liturgical music festival will take place in Lviv]. *Zaxid.net*. 2020. 8 January. URL: <https://zaxid.net/news/> [in Ukrainian].